

SCHOOLTUIN PROJECT

PWA SCHOOL & WANDELBOS EETHEN

Leren van de natuur, in de natuur!

Even voorstellen!

Myrthe Paans van Wijgerden

Fijne ervaringen uit eigen moestuin

Link tussen mens en natuur

De mentale en fysieke voordelen van tuinieren

Het idee van de schooltuin

Het idee!

Samen met kinderen leren over natuur, planten en dieren

De schooltuin wordt in het lesprogramma van de school opgenomen

Een eigen stukje grond spelenderwijs verzorgen

Je eigen oogst proeven en trots zijn

Een liefde voor de natuur en voor tuinieren ontwikkelen

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid ontwikkelen

De bewezen voordelen van tuinieren met kinderen ervaren

Wat is er nodig?

Samenwerking met basisschool PWA (leerlingenraad)

Lesmateriaal, is gratis te gebruiken van VELT, IVN en Jong Leren Eten

Ruimte in het Wandelbos, 250 m², voorkeur naast de school, achter hek

Benodigdheden (tuingereedschap, compost en dergelijke)

Vrijwilligers (ouders en tuiniers uit Eethen en Drongelen)

Optie: Opzetten van een stichting

Samenwerking:

PWA School

- Jacqueline van Meeteren, de PWA-school is enthousiast over dit plan. We kunnen ieder jaar in het lesprogramma van een jaargroep het verzorgen van de schooltuin opnemen. Maar daarnaast kan de moestuin voor iedere groep gebruikt worden in de buitenlessen van o.a. rekenen, taal en natuur.

Dorpsraad Eethen;

- Roy Goorden, vanuit de Dorpsraad kunnen we dit initiatief ondersteunen in organisatorische zin. Voorkeur is t.z.t. opzet van een Stichting om zeker te zijn van een lange termijn invulling van het erg mooie initiatief.

Dorpshuis Eethen; eetproject, activiteiten ondersteunen

Gemeente Altena; ruimte in wandelbos, ondersteuning bij aanleg onderhoud, subsidie

Tuincentrum

Stichting Hop tuinen Altena

Lesmateriaal

Gratis te gebruiken van VELT, IVN en Jong Leren Eten

Naast praktische tuinlessen is elke denkbare les te combineren met de moestuin

Werkblad 1 Zaaikalender

	Januari	Februari	Mart	April	Mai
Kruisgewassen					
Wintertui					
Broccoli					
Blauwe Zila					
Boerenkool Winter					
Bladgewassen					
Spinazie					
Plukblad					
Prei					
Wortelen					
Stijfselder					
Winterpauze					
Vruchtgewassen					
Gongolier					
Pompoen, klein					
Suikermais, potje					
Suikermais, volle grond					
Overblijfselen					
Sluis					
Koekenkool Zila Fina					
Prei					
Aardappelen					
Gongolier					
Halvring					
Peulgewassen					
Prei					
Prinsenvoet					
Schors					

z: buiten zaaien
v: voorkiemen
o: oogsten

Zaadjes op reis - de verschillende manieren van zaadverspreiding

Inleiding
Mensen kunnen bogen, bomen, de bos namen etc. om zich van een plaats naar een andere te bewegen. Planten kunnen dat niet. Toch kunnen zij de vruchtbare plaatsen bereiken, dat ook planten moeten zich op de een of andere manier kunnen verspreiden. Steeds planten ontstaan uit zaden. Planten hebben verschillende manieren om hun zaden op een of andere manier te verspreiden. Met enkele kleine proefjes kunnen de kinderen de verschillende manieren van zaadverspreiding ontdekken. Van zodra ze daar aandacht in hebben, kunnen ze de volgende detectives het schatkruis afgeven naar verdere planten en ontdekken hoe die daar verspreiden zijn.

Het ideale moment
• Dinsdag 13 & 14
• Samen, samen, samen en handig

Het benodigde materiaal
• Zaden en vruchten
• Loezen
• Plantenboek of natuurboek

Werkwijze
De verschillende manieren van zaadverspreiding
Verdeel zaden en vruchten bij het schatkruis. In je eigen tuin, aan de overkant van de straat, en in de tuin van een vriend of vriendin. Het is belangrijk om de verschillende manieren van zaadverspreiding te ontdekken en te verspreiden. Het is belangrijk om de verschillende manieren van zaadverspreiding te ontdekken en te verspreiden. Het is belangrijk om de verschillende manieren van zaadverspreiding te ontdekken en te verspreiden.

Plant	Soort	Soort	Soort	Soort	Soort
Aardappel	fruit	soort	soort	soort	soort
Broccoli	soort	soort	soort	soort	soort
Prei	soort	soort	soort	soort	soort
Spinazie	soort	soort	soort	soort	soort
Plukblad	soort	soort	soort	soort	soort
Prei	soort	soort	soort	soort	soort
Wortelen	soort	soort	soort	soort	soort
Stijfselder	soort	soort	soort	soort	soort
Winterpauze	soort	soort	soort	soort	soort
Vruchtgewassen	soort	soort	soort	soort	soort
Gongolier	soort	soort	soort	soort	soort
Pompoen, klein	soort	soort	soort	soort	soort
Suikermais, potje	soort	soort	soort	soort	soort
Suikermais, volle grond	soort	soort	soort	soort	soort
Overblijfselen	soort	soort	soort	soort	soort
Sluis	soort	soort	soort	soort	soort
Koekenkool Zila Fina	soort	soort	soort	soort	soort
Prei	soort	soort	soort	soort	soort
Aardappelen	soort	soort	soort	soort	soort
Gongolier	soort	soort	soort	soort	soort
Halvring	soort	soort	soort	soort	soort
Peulgewassen	soort	soort	soort	soort	soort
Prei	soort	soort	soort	soort	soort
Prinsenvoet	soort	soort	soort	soort	soort
Schors	soort	soort	soort	soort	soort

Lesopbouw

Kijken in de moestuin	10 min.
Terug in de klas: groei vastleggen	10 min.

In de klas worden de strookjes papier op de 4) geplakt. De leerlingen schrijven of tekenen ze gemeten hebben. Vervolgens plakken ze i komt er een strookje bij. Zo ontstaat er een plant veel gegroeid of weinig? Leeringen uit groep 3-4 kunnen de lengte van het werkblad schrijven hoeveel centimeter h noteren welke dag (geteld vanaf de dag dat i meting was (bijv. dag 1, dag 12, dag 25 etc.).

Tip: Als het plantje groter is dan het werkblad A3 formaat printen.

Zoek de overeenkomst	10 min.
Contact met de tuinvrouw	5 min.

Les 3: Wormen: de helden van de moestuin

De bodem van je moestuin en de dieren die erin lev belangrijk. Na afloop van de les begrijpen de leerlr belangrijk voor de moestuin is en hoe compost ont betekenis regenwormen en andere bodemdieren i

Bekijken op YouTube

Gratis lesmateriaal ontvangen

Moestuiniëren met kinderen

Tips voor scholen

Het is wetenschappelijk aangetoond: moestuinieren draagt bij aan een positieve houding van kinderen tegenover gezond voedsel. Het zelfgevoel wortelt en radiale wil je natuurlijk ook wel eens proeven! Tuinieren doe je met hoofd, hart en handen. Een geweldige belevenis voor de hele klas om het hele proces van zaden tot oogsten tot een smakelijk einde te brengen!

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door het Programma Jong Leren Eten

Lesmateriaal

De schooltuin kan betrokken worden in elke les op school, denk aan:

Rekenen: Oppervlakte en afstanden meten van allerlei groottes in de tuin, benodigde hoeveelheden zaad/plantjes per m², regenval in mm en liters opmeten.

Taal: Namen van gereedschappen, planten en dieren; uitdrukkingen zoals aardappels poten, bonen leggen en radijs zaaien, kinderboeken lezen waar tuinen een rol in spelen, gedichten schrijven over de tuin.

Wereldoriëntatie: Veel gewassen komen uit andere landen en werelddelen. Waar komt die oer-Hollandse aardappel eigenlijk vandaan?

Biologie en natuurkunde: Wat voor dieren zien we allemaal om ons heen en wat voor taak hebben zij in de natuur? Wat zien we gebeuren in de natuur om ons heen? welke natuurwetten kunnen we allemaal leren? Hoe is het ritme van de seizoenen?

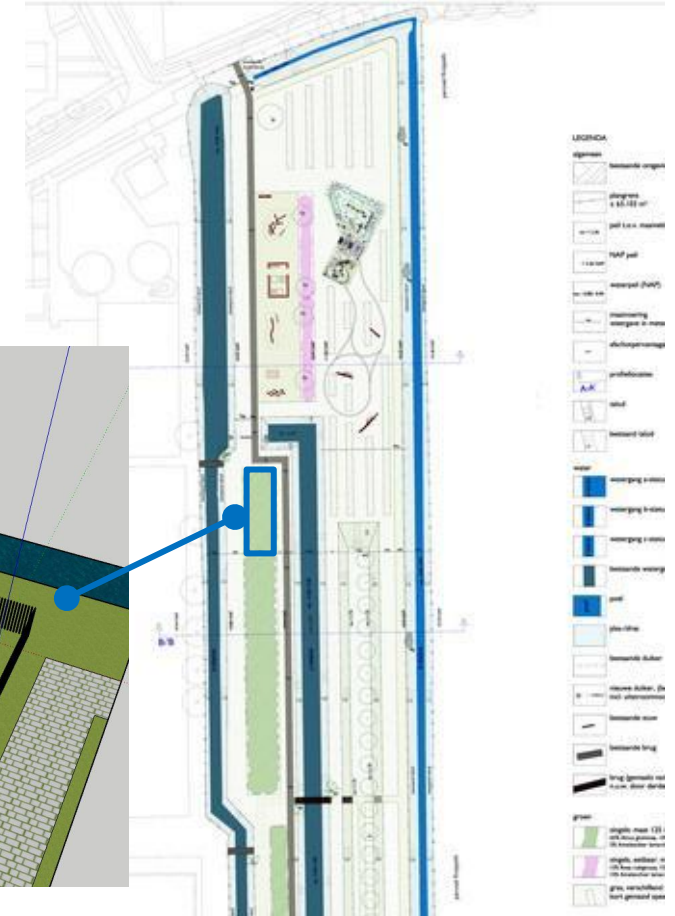
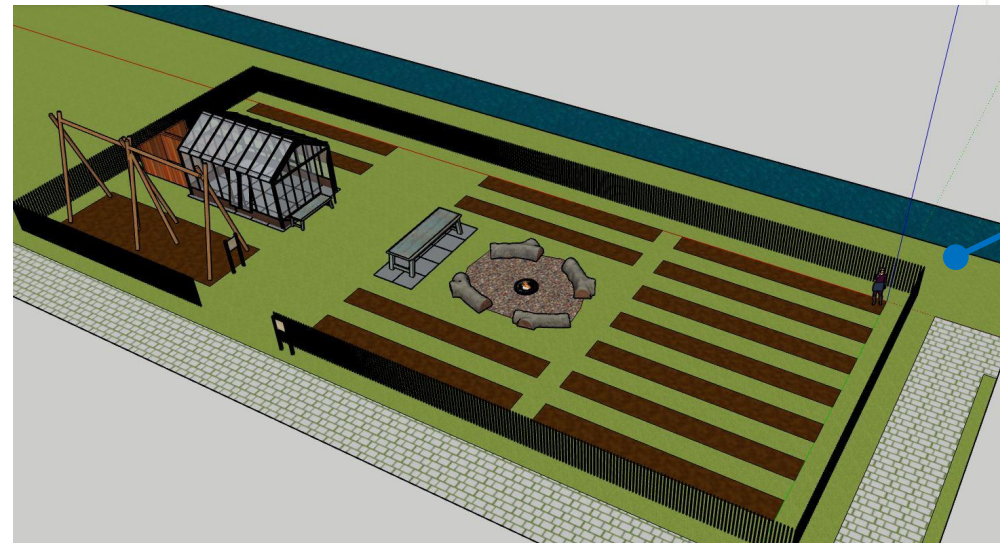
Ruimte

Stukje grond, gekaderd, met optie voor kas, dicht bij de school.

Wat ideaal zou zijn:

- ❖ 10x25m, 250 m²;
- ❖ Schapenhek;
- ❖ Kas 2,5x4-5m;
- ❖ Zonnig, uit de wind;
- ❖ Werktafel;
- ❖ Ontmoetingsplek;
- ❖ Berging;
- ❖ Composthoek;
- ❖ Bijenhotel.

Investering ca. € 6.000,-

Vrijwilligers?

Ouders en enthousiaste hobby tuinierders uit de omgeving

Opzetten website, facebook en instagram

Opnemen in verschillende routeboekjes (VVV)

Opzetten stichting, lange termijn visie

Referentie projecten NL

Tallose voorbeelden in Nederland, zoals Schooltuin de Wielewaal in Nijmegen, of de Amsterdamse schooltuinen die al 100 jaar bestaan

Vervolg initiatief?

Overleg met Gemeente, PWA-school en Dorpsraad:

Wat zijn de stappen die we kunnen volgen naar de uitvoering van het meest ideale, maar realistische plan?

Afsluiter

Graag werken wij samen met u dit idee verder uit tot een concreet, betaalbaar en haalbaar plan.

Het beeldmateriaal is niet bestemd voor derden.

Dit document is opgesteld door Myrthe Paans (initiatiefneemster) en Roy Goorden (Dorpsraad Eethen), in samenwerking met Jacqueline van Meeteren (PWA school).

Rechten van dit initiatief liggen bij Myrthe Paans en Roy Goorden en mogen niet overgenomen worden door derden zonder schriftelijke toestemming.